

Sygn. akt: I C 851/14 upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2014 r.

Sąd Rejonowy w Nysie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Grzegorz Kowolik
Protokolant:	starszy protokolant sądowy Justyna Boruch

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2014 r.

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko A. K.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej A. K. na rzecz strony powodowej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 694,86 złotych (sześćset dziewięćdziesiąt cztery złote osiemdziesiąt sześć groszy) wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym liczonymi od kwoty 660 zł (sześćset sześćdziesiąt złotych) od dnia 19 marca 2013r. do dnia zapłaty,

II. w pozostałym zakresie powództwo oddała,

III. zasądza od pozwanej A. K. na rzecz strony powodowej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 18 zł (osiemnaście złotych) tytułem zwrotu części opłaty sądowej od pozwu, kwotę 108 zł (sto osiem złotych) tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego oraz kwotę 17 zł (siedemnaście złotych) tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa,

IV. wyrokowi nadaje w punkcie I i III rygor natychmiastowej wykonalności.

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wniosła w dniu 17 lutego 2014 r. do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie pozew o zasądzenie od pozwanej A. K. kwoty 1.115,28 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego od kwoty 750 zł od dnia 16 marca 2013 r. do dnia zapłaty, a nadto o zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu strona powodowa wskazała, że w dniu 13 lutego 2013 r. zaakceptowała wniosek pozwanej o udzielenie pożyczki i przelano pozwanej kwotę 600 zł. Datę spłaty ustalono na dzień 15 marca 2013 r., a kwotę do spłaty na 750 zł. Na kwotę, którą pozwana zobowiązała się zwrócić stronie powodowej, oprócz pożyczonej kwoty, składała się kwota 140,14 zł tytułem opłaty administracyjnej oraz kwota 9,86 zł tytułem odsetek. Pozwana nie spłaciła umowy w terminie więc strona powodowa wzywała ją do zapłaty. Wezwania jednak okazały się bezskuteczne. Na kwotę roszczenia dochodzoną pozwem, oprócz wyżej opisanej należności w wysokości 750 zł, składała się kwota 25 zł tytułem

monitów oraz kwota 340,28 zł tytułem ubezpieczenia przysługująca powódce na podstawie paragrafu 15 ust. 2 umowy pożyczki i tabeli opłat. Wysokość odsetek wynika natomiast z § 15 ust. 3 ramowej umowy pożyczki.

Postanowieniem z dnia 7 maja 2014 r. tamtejszy Sąd stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty i przekazał sprawę do Sądu Rejonowego w Nysie.

W piśmie w postaci pozwu na urzędowym formularzu, które wpłynęło do Sądu dnia 24 lipca 2014 r., pełnomocnik strony powodowej podtrzymał żądanie pozwu wskazane w elektronicznym postępowaniu upominawczym, z tym że jako datę, od której mają być liczone odsetki, wskazał dzień 19 marca 2013 r.

Natomiast pismem z dnia 4 września 2014 r. strona powodowa wyjaśniła, iż umowa ubezpieczenia, o której mowa w pozwie została zawarta pomiędzy stroną powodową, a Towarzystwem (...) na (...) S.A. na wypadek zgonu pozwanej.

Pozwana nie wniosła odpowiedzi na pozew oraz nie brała udziału w rozprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 10 lutego 2013 r. pozwana A. K. uiściła opłatę 1 zł jako potwierdzenie woli zawarcia umowy pożyczki ze stroną powodową (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.. W dniu 13 lutego 2013 r. została sporządzona umowa ramowa pożyczki. Wedle zapisu ust. 4 punkt 6 pożyczkobiorca oświadczyła, że w okresie pierwotnego terminu na jaki została udzielona pożyczka, wyrażała zgodę na nieobejmowanie jej ochroną ubezpieczeniową przez Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą we W. i nie będzie zgłaszała z tego tytułu żadnych roszczeń. Natomiast strona powodowa i Towarzystwo (...) zobowiązały się nie pobierać w tym okresie żadnych opłat. Zapis ust. 4 punkt 7 umowy stanowił, że mając na względzie powyższe oświadczenie, pożyczkodawca był uprawniony do zgłoszenia pożyczkobiorcy do objęcia ochroną ubezpieczeniową w wyżej opisanym Towarzystwie w przypadku niedotrzymania przez pożyczkobiorcę terminu spłaty pożyczki. Okres ochrony miał odpowiadać okresowi opóźnienia w spłacie pożyczki.

Zgodnie z ustępem 11 punktem 1 na całkowity koszt pożyczki składały się odsetki równe czterokrotnej stopie kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego obliczone w stosunku rocznym od kwoty pożyczki oraz prowizja w wysokości zgodnej z tabelą opłat. Natomiast ustęp 11 punkt 2 umowy stanowił, że stosownie do treści ust. 4 punktu 2 przedmiotowej umowy, w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki, całkowity koszt pożyczki, o którym mowa w wyżej opisanym punkcie ulegnie powiększeniu o koszt ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 4 punkt 7 umowy.

Wedle zapisu ust. 15 punktu 1 umowy, jeżeli pożyczka lub jej część nie zostanie uiszczona w terminie, pożyczkobiorca jest zobowiązany do zapłaty oprócz kwoty pożyczki odsetek, składki ubezpieczenia za czas opóźnienia zwrotu pożyczki w wysokości określonej w tabeli opłat i na zasadach określonych w umowie. Zgodnie z ust. 15 punktem 2 umowy, składka ubezpieczenia za czas opóźnienia zwrotu pożyczki była naliczana za każdy dzień zwłoki, przy czym maksymalny okres ubezpieczenia wynosi 60 dni. W ust. 15 punkcie 3 stwierdzono, że odsetki za czas opóźnienia są naliczone w wysokości odsetek maksymalnych liczonych zgodnie z k.c. W kolejnym punkcie ustępu 15 umowy stwierdzono, że w przypadku opóźnienia w spłacie pożyczki, pożyczkobiorca był zobowiązany zapłacić pożyczkodawcy opłatę upominawczą w kwocie 15 zł za każdy wysłany monit oraz kwotę 25 zł za wezwanie do zapłaty.

Termin spłaty pożyczki strony ustaliły na dzień 15 marca 2013 r.

W dniu 13 lutego 2013 r. strona powodowa przełała pozwanej kwotę 600 zł.

Dowód:

umowa ramowa pożyczki, k. 18,

przelew pozwanej, k. 17,

przelew strony powodowej, k. 16.

Pozwana nie spłaciła w terminie pożyczki. Wobec powyższego strona powodowa objęła pozwaną ochroną ubezpieczeniową i zaczęła naliczać składkę zgodnie z ustępem 4.3. umowy. Następnie pismem z dnia 20 sierpnia 2013 r. wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 1.171,53 zł, przy czym kwota 340,28 zł były to zaległe składki na ubezpieczenie.

Dowód:

wezwanie do zapłaty, k. 14-15,

sposób obliczania składki na ubezpieczenie, k. 32.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie jedynie w części.

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na dowodach z dokumentów przedłożonych przez stronę powodową, a które nie były kwestionowane przez stronę pozwaną. W tym miejscu należy zauważyć, że strona powodowa, mimo wezwania Sądu, nie przedłożyła tabeli opłat, o której mowa w ramowej umowie pożyczki. Ponadto strona powodowa nie przedłożyła harmonogramu spłaty, a tym samym nie przedłożyła dowodu na okoliczność do kiedy była płatna umowa pożyczki. Jednakże przy biernej postawie pozwanej, Sąd uznał, że pożyczka była udzielona do dnia 15 marca 2013 r. i od dnia następnego pozwana była w zwłoce, przyjmując, zgodnie z przepisem art. 230 k.p.c., tę okoliczność za przyznaną.

Podstawą prawną rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie stanowi przepis art. 720 k.c., który stanowi, że przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

W przedmiotowej sprawie pozwana zawarła z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. umowę pożyczki z dnia 13 lutego 2013 r. w której strony doprecyzowały wysokość pożyczki i sposób spłaty. Pozwana nie spłaciła całości pożyczki w wyznaczonym terminie, więc stronie powodowej należy się jej zwrot.

Natomiast Sąd uznał, iż nie należy się stronie powodowej część kwoty z tytułu prowizji oraz kwota z tytułu składek na ubezpieczenie na życie.

W niniejszej sprawie znajdzie zastosowanie przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, bowiem zgodnie z przepisem art. 3 ust. 1 wyżej wskazanej ustawy przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Wedle przepisu ustępu 2 punktu 1 wyżej wskazanego artykułu za umowę o kredyt konsumencki uważa się również umowę pożyczki. Co do zasady Sąd nie kwestionował, iż zawarta między stronami umowa narusza regulacje wyżej wskazanej ustawy.

Sąd uznał, że strona powodowa miała prawo pobrać opłatę w kwocie 25 zł za wezwanie do zapłaty oraz kwotę 9,86 zł tytułem odsetek od udzielonej pożyczki w kwocie 600 zł. Jednakże, zdaniem Sądu, strona powodowa nie może żądać prowizji w wysokości 140,14 zł, co stanowi ponad 23 % udzielonej pożyczki oraz nie należą się stronie powodowej składka na ubezpieczenie na życie.

Żądanie prowizji od udzielonej pożyczki w takiej wysokości i składek na ubezpieczenie na życie, tylko za okres 60 dni pozostawania w zwłoce w zapłacie pożyczki, jest zdaniem Sądu, sprzeczne z postanowieniami przepisów art. 385¹ k.c. Przepis § 1 wyżej wskazanego artykułu stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób

jednoznaczny. Norma prawna zawarta w przepisie kolejnego paragrafu stanowi, że jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Z kolei przepis art. 385¹ § 3 k.c. stanowi, że nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Natomiast przepis kolejnego paragrafu stanowi, że ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Zgodnie z przepisem art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny. Zdaniem Sądu, nałożenie prowizji od pożyczki w kwocie 23% jest sprzeczne z dobrymi obyczajami.

Ponieważ, strona powodowa, mimo wezwania Sądu, nie przedłożyła tabeli opłat, Sąd nie znalazł mechanizmu ustalania wysokości prowizji, czy to była kwota stała, czy też zależna od okresu na jaki została udzielona pożyczka, czy też od kwoty pożyczki. Zdaniem Sądu ustalenie prowizji w takiej wysokości zmierzało do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. Zgodnie z przepisem art. 359 § 2¹ k.c., maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne). Tym samym przedmiotowa opłata w oderwaniu od kosztów samej usługi oraz przy braku wskazania przez stronę powodową sposobu naliczania prowizji, stawała się ukrytymi, wyższymi niż maksymalne, odsetkami od sumy pożyczonego kapitału. Postanowienie takie, jako zmierzające do obejścia prawa jest nieważne na mocy przepisu art. 58 § 1 k.c.

Prowizja jest co do zasady wynagrodzeniem procentowym za korzystanie z cudzego kapitału. Zdaniem Sądu ukształtowanie jej jednak na poziomie 23% za jeden miesiąc korzystania z kapitału zmierzało ewidentnie do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych, które wynoszą obecnie 12 % w skali roku.

Dlatego Sąd uznał, że maksymalna wysokość wynagrodzenia należna stronie powodowej to 10% pożyczonego kapitału, a więc kwota 60 zł. Zwyczajowo w bankach prowizje nie przekraczają tej kwoty, a często są zdecydowanie niższe.

Przechodząc do kwestii zapisów o objęciu ubezpieczeniem na życie pożyczkobiorcy, co do zasady taka umowa jest dopuszczalna w obrocie prawnym. Jednak zwyczajowo jest ona zawierana na czas trwania umowy i wówczas jest ona korzystna zarówno dla pożyczkodawcy, gdyż daje mu dodatkową gwarancję spłaty pożyczki, jak i pożyczkobiorcy, który nie musi się martwić o pozostawienia długu spadkobiercom. Jednakże ukształtowanie umowy ubezpieczenia w ten sposób, iż ubezpieczenie wchodzi w życie dopiero z dniem zwłoki w płatności długu, jest zapisem, który zmierza do obejścia prawa, a więc zgodnie z przepisem art. 58 k.c. jest zapisem nieważnym. Poza tym zapis o takiej treści jest również sprzeczny z dobrymi obyczajami. Takie ukształtowanie umowy ubezpieczenia ustanawia faktycznie karę umowną nakładaną na pożyczkobiorcę, ponieważ świadczenie ubezpieczenia jest faktycznie oderwane od celu umowy. Umowa ubezpieczenia ma obejmować pożyczkobiorcę maksymalnie 60 dni i obowiązywać tylko w przypadku zwłoki w zapłacie długu. Wedle przepisu art. 483 § 1 k.c., można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Tym samym kara umowna nie może być nakładana w przypadku świadczenia pieniężnego, a z takim mamy do czynienia w niniejszej sprawie. W rezultacie zapis umowy ramowej nakładający obowiązek zapłaty składki za okres ubezpieczenia po ustaniu umowy jest nieważny i nie wiąże pozwanej.

Dlatego w powyższym zakresie Sąd oddalił powództwo.

Orzeczenie o odsetkach uzasadnia przepis art. 481 § 1 k.c. Stanowi on bowiem, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Wysokość odsetek reguluje przepis art. 481 § 2 k.c., który stanowi, że jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. W przedmiotowej sprawie strona powodowa domagała się odsetek umownych, ustalonych w umowie jako odsetki maksymalne, które miały być naliczane od należności głównej i takie

odsetki Sąd zasądził od kwoty 660 zł (kwota pożyczki i opłaty administracyjnej) od dnia 19 marca 2013 r. do dnia zapłaty, zgodnie z żądaniem pełnomocnika powoda wyrażonym w piśmie z dnia 24 lipca 2014 r. Nie mogły być natomiast naliczane odsetki od odsetek od dnia przed wytoczeniem powództwa zgodnie z art. 482 § 1 k.c..

Ponieważ pozwana nie złożyła odpowiedzi na pozew, ani nie stawiła się na rozprawie, Sąd zgodnie z przepisem art. 339 § 1 k.p.c. wydał wyrok zaoczny.

Orzeczenie o rygorze natychmiastowej wykonalności uzasadnia z kolei przepis art. 333 § 1 punkt 3) k.p.c., który nakazuje, w przypadku wydania wyroku zaocznego, nadać orzeczeniu rygor natychmiastowej wykonalności.

Natomiast orzeczenie o kosztach jest uzasadnione treścią art. 100 k.p.c., który stanowi, że w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznacznej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. W przedmiotowej sprawie strona powodowa wygrała sprawę w 60% i dlatego Sąd orzekł, że pozwana jest zobowiązana zwrócić stronie powodowej kwotę 18 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, kwotę 108 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego ustalonej na podstawie § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radcy prawnego oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej ustanowionej z urzędu (Dz. U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.) oraz kwotę 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.